

Javna agencija Republike Slovenije za energijo
Strossmayerjeva ulica 30
2000 Maribor

Šifra: 521-19/2006/EE-34
Datum: 17. januar 2007

Javna agencija Republike Slovenije za energijo (v nadaljnjem besedilu: organ) izdaja na podlagi določb 84. člena, 2. alinee četrtega odstavka 87. člena in 88. člena Energetskega zakona (Ur. l. RS, št. 26/05, uradno prečiščeno besedilo in 118/06; v nadaljnjem besedilu: EZ), v zvezi s pritožbo stranke, z dne 27.06.2006, ki jo zastopa predsednik uprave, zoper odločbo, št. 36/DN/171, z dne 11. 10. 2006, v zadevi pridobitve soglasja za priključitev na elektroenergetsko omrežje, naslednjo

ODLOČBO

1. Prva in druga točka izreka odločbe, št. 36/DN/171, z dne 11. oktober 2006, se odpravi in zadeva vrne prvostopnemu organu v ponovni postopek.
2. Stroški v zvezi z izdajo te odločbe niso nastali.

Obrazložitev:

..... (v nadaljevanju: prvostopni organ) je dne 11.10.2006 v zadevi pridobitve soglasja za priključitev izdal odločbo št. 36/DN/171, s katero je podjetju (v nadaljevanju pritožnik) izdal soglasje za priključitev na prenosno omrežje zaradi povečanja priključne moči na 726,8 MW, vendar pod pogojem, da pritožnik nudi obratovanje elektrarne z obsegom jalove moči v višini ± 250 Mvar, ki zagotavlja napetostno stabilnost prenosnega omrežja na tem področju. Pritožnik mora v dveh letih izpolniti vse pogoje iz izdanega soglasja, ki so potrebni za priključitev, sicer navedeno soglasje preneha veljati. kot organ prve stopnje svojo odločitev utemeljuje z dejstvom, da ima obratovanje pritožnika ključni vpliv na zanesljivost obratovanja prenosnega omrežja ter je neposredno povezano z izvajanjem sistemskih regulacij.

Zoper izpodbijano odločbo je pritožnik pri organu prve stopnje dne 27. 10. 2006 vložil pritožbo (pritožbeni organ jo je prejel 23. novembra 2006) in predlagal, da organ druge stopnje 1. in 2. točko odločbe organa prve stopnje razveljavi in izda novo soglasje za priključitev na omrežje zaradi povečanja priključne moči in sicer na 726,8 MW, pri čemer lahko predaja jalovo moč v omrežje v mejah ± 150 Mvar v induktivnem področju in do -250 Mvar v kapacitivnem področju, kot izhaja tudi iz njegove vloge. Pritožnik navaja, da se sicer zaveda, da v veliki meri prispeva k zagotavljanju napetostne stabilnosti prenosnega omrežja. Prispevek k zagotavljanju napetostnih razmer je možen samo znotraj obratovalnega

diagrama generatorja. Pritožnik navaja, da se je po zamenjavi nizkotlačnih turbin razpoložljiva jalova moč generatorja znižala in sicer na račun povečane delovne moči tako, da zahtevanih +250 Mvar na pragu elektrarne in približno 100 Mvar lastne rabe za transformacijo predstavlja +350 Mvar moči na sponkah generatorja oziroma mejno obremenitev pri zgornjem tlaku vodika. Mejno obremenjevanje generatorja je nesprejemljivo zaradi splošno poslabšanega stanja generatorja, evidentiranih vročih točk paketa in mejne oziroma prekoračene toplotne obremenitve generatorskih 21 kV zbiralk. Svoje navedbe pritožnik utemeljuje s sklicevanjem na študijo, »Tehnične možnosti povečanja delovne moči generatorja«, referat št. 1648, revizij 1, Ljubljana, marec 2005, ki jo je izdelal Elektroinštitut Milan Vidmar.

Pritožbeni organ je pri preizkusu pritožbe v skladu s prvim odstavkom 246. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. l. RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljnjem besedilu: ZUP) ugotovil, da je pritožba dovoljena, pravočasna in vložena po upravičeni osebi.

Pritožbeni organ je pri preizkusu odločbe prve stopnje proučil celotno priloženo dokumentacijo v predmetni zadevi ter veljavno zakonodajo in ugotovil, da je pritožba utemeljena, saj organ prve stopnje ni popolno ugotovil dejanskega stanja, posledično pa tudi obrazložitev izpodbijane odločitve ne vsebuje vseh zahtevanih sestavin. ZUP namreč v 214. členu med drugim natančno določa, kaj obrazložitev odločbe obsega in sicer razložitev zahtevkov strank in njihove navedbe o dejstvih; ugotovljeno dejansko stanje in dokaze na katere je le-to oprto; razloge odločilne za presojo posameznih dokazov; navedbo določb predpisov, na katere se opira odločba; razloge, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo.

Temeljno vprašanje v konkretni zadevi je, katere pogoje oziroma dodatne zahteve lahko pri izdaji soglasja za priključitev na prenosno omrežje sistemski operater kot organ prve stopnje določi in, ali so pogoji, ki jih je organ prve stopnje v izpodbijani odločbi določil, ustrezni in utemeljeni. V zvezi s tem pritožbeni organ ugotavlja, da na podlagi drugega odstavka 44. člena Uredbe o splošnih pogojih za dobavo in odjem električne energije (Uradni list RS, št. 117/02 in 21/03) upravljalec oziroma sistemski operater omrežja v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili v soglasju za priključitev določi pogoje za zagotavljanje sistemskih storitev. Ena izmed sistemskih storitev določenih v 29. členu Navodila o sistemskem obratovanju prenosnega elektroenergetskega omrežja (Uradni list RS, št. 46/02, v nadaljevanju SONPO) je regulacija napetosti. Pri vzdrževanju napetosti sodelujejo omrežje, porabniki, elektrarne in v primeru povezanih elektroenergetskih sistemov tudi mejni deli sosednjega omrežja. Vsaka proizvodna enota, ki je priključena in obratuje na 110-kV, 220-kV ali 400-kV v omrežju, mora ponuditi rezervo jalove moči na trg sistemskih storitev (43. člen SONPO). Na podlagi 44. člena SONPO mora biti vsaka proizvodna enota iz 43. člena SONPO s svojim napetostnim regulatorjem sposobna za obratovanje v regulaciji napetosti, vsi napetostni regulatorji morajo biti nastavljeni v skladu z zahtevami upravljalca oziroma sistema operaterja omrežja in tehničnimi možnostmi, ki so določene v Prilogi III SONPO.

Sistemski operater torej nedvomno lahko v soglasju za priključitev določi dodatne pogoje, ki jih je imetnik soglasja dolžan izpolniti v dveh letih, sicer soglasje preneha veljati. Navedene pristojnosti sistema operaterja izhajajo iz

njegovih osnovnih nalog določenih v 22. členu EZ, 5. členu Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe sistemskega operaterja prenosnega omrežja električne energije (Uradni list RS, 114/02 in 52/06) in 7. členu SONPO, kot so med drugim izvajanje prenosa, zagotavljanje tehnične zanesljivosti delovanja omrežja, upravljanje pretokov električne energije v omrežju in zagotavljanje sistemskih storitev. Zato mora sistemski operater postaviti dodatne pogoje v skladu z namenom, ki ga določen predpis zasleduje in popolno ugotoviti dejansko stanje ter glede na ugotovljeno dejansko stanje določiti razumne zahteve. V kolikor v področnih predpisih kriteriji za določitev teh zahtev niso natančno določeni je treba te predpise (v konkretnem primeru določila SONPO in Uredbe o splošnih pogojih za dobavo in odjem električne energije) razlagati z uporabo temeljnih načel pravne države. Navodilo za takšno delovanje ne samo državnih organov temveč vseh nosilcev javnih pooblastil nedvomno izhaja iz ustavnega načela sorazmernosti, ki je eden izmed elementov pravne države in pomeni, da mora pristojen organ pri pripravi splošnih pravnih predpisov in pri konkretnih pravnih aktih, kakor tudi pri njegovih dejanjih in ukrepih, presoditi, ali so izbrana sredstva za doseg cilja potrebna oziroma nujna, primerna oziroma razumna, uporabna in možna.

Organ prve stopnje je svojo odločbo sicer oprl na pravilno pravno podlago, vendar pa svoje odločitve ni ustrezno utemeljil oziroma ni popolno ugotovil dejanskega stanja in navedel razlogov za svojo odločitev. Organ prve stopnje v izpodbijani odločbi navaja le dejstvo, da so pogoji določeni v 1. in 2. točki izreka podani glede na ključni vpliv obratovanja na zanesljivost obratovanja prenosnega omrežja ter neposredno povezanost obratovanja z izvajanjem sistemskih regulacij, vendar navedenega z ničemer ne utemeljuje. Glede na ključni vpliv obratovanja na zanesljivost omrežja bi organ prve stopnje moral pred določitvijo dodatnih zahtev nedvomno preveriti tehnične karakteristike proizvodnega objekta in s tem utemeljenost oziroma sorazmernost navedenih zahtev seveda upošteva analizo stanja v omrežju in nujnost oziroma potrebnost takih zahtev.

Na podlagi prvega odstavka 251. člena ZUP je pritožbeni organ z namenom, da sam dopolni postopek in odpravi navedene pomanjkljivosti, z dopisom dne 11. decembra 2006 pozval pritožnika, da predloži dodatno dokumentacijo, in sicer obstoječe soglasje za priključitev na prenosno omrežje in študijo Elektroinstituta Milan Vidmar z naslovom »Tehnične možnosti povečanja delovne moči generatorja«, na katero se sklicuje v pritožbi.

Skladno z določili 175. člena v povezavi z 139. in 140. členom ZUP je pritožbeni organ istega dne, torej 11. decembra 2006, pozval tudi kot organ prve stopnje, da mu v dopolnitev dejanskega stanja posreduje poleg obstoječega soglasja o priključitvi pritožnika v prenosno omrežje tudi strokovno oceno oziroma analizo stanja v omrežju in vplivov obratovanja pritožnika na zanesljivost obratovanja prenosnega omrežja, na podlagi katerih je organ prve stopnje določil dodatne zahteve, ki izhajajo iz prve in druge točke izreka izpodbijane odločbe.

Pritožbeni organ je dne 19. decembra 2006 od pritožnika prejel zahtevano študijo. Od organa prve stopnje pa je pritožbeni organ dne 28.12.2006 prejel dva dokumenta, in sicer:

- Referat št.: 1034 z naslovom »Sodelovanje elektrarn in drugih električnih postrojev v regulaciji frekvence in delovne moči ter v regulaciji napetosti in jalove moči povezanega EES«, ki ga je decembra 1991 izdelal Elektroinštitut Milan Vidmar in
- Študijo z naslovom »Parametri elementov sistema«, ki jo je oktobra 1997 izdelal prav tako Elektroinštitut Milan Vidmar.

Pritožbeni organ ugotavlja, da organ prve stopnje ni predložil zahtevanih dokazil, čeprav je v spremnem dopisu, s katerim je pritožbenemu organu dne 28. decembra posredoval referat in študijo (ki sta navedena v prvi in drugi alineji prejšnjega odstavka), poudaril, da analize napetostnih razmer systemskega operaterja v kritičnih razmerah v prenosnem omrežju Slovenije kažejo, da je pritožnik pomembna podpora točka na 400-kV nivoju in da je v kritičnih primerih potrebna maksimalna injekcija jalove moči v 400-kV nivo za ohranitev napetostne stabilnosti EES. Potreba po jalovi moči in možna proizvodnja jalove moči iz pritožnika pa je po mnenju organa prve stopnje opredeljena v študiji Elektroinštituta Milan Vidmar z naslovom »Tehnične možnosti povečanja delovne moči generatorja«, referat št. 1648, revizij 1, Ljubljana, marec 2005.

Pritožbeni organ je proučil navedeno študijo in ugotavlja, da študija, na katero se sklicujeta tako organ prve stopnje kot pritožnik, ne daje dokončnih odgovorov na ključna vprašanja tega postopka, in sicer:

- kolikšna je dejanska potreba po proizvodnji jalove moči, glede na vpliv obratovanja pritožnika na zanesljivost omrežja,
- ali glede na tehnične karakteristike pritožnika in stanje generatorja v času izdaje soglasja za priključitev pritožnika lahko proizvaja zahtevano količino jalove moči ali pa te zahteve pomenijo mejno obremenjevanje generatorja,
- kateri posegi so potrebni, da lahko pritožnik proizvaja zahtevano količino jalove moči in na ta način določi ustrezne oziroma možne zahteve.

V poglavju 3.7. navedene študije je namreč jasno zapisano, da vsi zaključki, navedeni v tem poglavju veljajo za stanje »as designed, as new« oziroma za stanje, kot da je generator nov. Torej se ne upošteva dejanskega stanja generatorja oziroma splošnega poslabšanja stanja generatorja, na katerega se sklicuje pritožnik. Prav tako pa iz točk 6 in 7 navedenega poglavja izhaja, da obratovanje v kapacitivnem področju, posebej na dopustnih mejah, predstavlja za generator največje termične obremenitve in škodi njegovi izolaciji, zato bi bilo treba dodatno proučiti, ali je zaradi prekoračitve obremenitve hladilnikov sektorskega navitja treba modificirati hladilni sistem.

Glede na navedeno in po proučitvi celotne dokumentacije pritožbeni organ ugotavlja, da je treba dejansko stanje popolneje ugotoviti in v ta namen izvesti določene dokaze, v obrazložitvi odločbe pa navesti razloge, odločilne za presojo posameznih dokazov. V zvezi s tem pritožbeni organ ugotavlja, da bo organ prve stopnje navedene pomanjkljivosti hitreje odpravil, zato je iz razlogov ekonomičnosti postopka in skladno z določili tretjega odstavka 251. člena ZUP zadevo vrnil v ponovno odločanje.

V ponovljenem postopku je treba torej na podlagi analize stanja v omrežju ugotoviti in ustrezno utemeljiti, kolikšen je nujen obseg proizvodnje jalove moči,

ki jo mora pritožnik nuditi zaradi vpliva obratovanja na zanesljivost omrežja upošteva te tehnične karakteristike proizvodnega objekta in potrebnih dodatnih posegov, na podlagi katerih bi pritožnik lahko varno obratoval. Nedvomno je treba stranki dati možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za izdajo odločbe, predvsem glede vrste posegov, ki so potrebni, da lahko pritožnik proizvaja zahtevano količino jalove moči in glede časovne izvedljivosti navedenih posegov. Dejansko stanje je treba ugotavljati skladno z določbami ZUP glede splošnih načel v postopku do izdaje odločbe (od 138. člena do 228. člena). Prav tako je glede na dejstvo, da je obrazložitev odločbe eden poglobitvenih pravil upravnega prava in zato obvezni sestavni del zakonitosti, treba s strani prvostopnega organa v ponovljenem postopku odločbe natančno obrazložiti, vključujoč vrsto elementov, ki omogočajo predvsem presojo o pravilno in popolno ugotovljenem dejanskem stanju ter pravilni uporabi materialnega prava, kar v konkretnem primeru pomeni ugotoviti in v obrazložitvi podati utemeljitve za morebitne dodatne zahteve.

Glede na navedeno je pritožbeni organ skladno z določili 251. člena ZUP odločil, kot izhaja iz izreka te odločbe.

Stroški v zvezi z izdajo te odločbe niso nastali.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU: Zoper to odločbo ni pritožbe po redni upravni poti, pač pa je dovoljen upravni spor z vložitvijo tožbe pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Tržaška cesta 68/a, 1000 Ljubljana, v roku 30 dni po prejemu te odločbe. Tožbo se v dveh izvodih vloži pisno ali poda ustno na zapisnik pri navedenem sodišču, pri čemer je treba priložiti to odločbo v izvirniku ali njeno neoverjeno kopijo.

Taksa po tarifni številki 2 Zakona o upravnih taksah (Ur. l. RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo) s kolkom (upravne takse) v znesku 14,18 € (informativno 3.398,00 SIT) je plačana in uničena na pritožbi.

Postopek vodila:

Direktorica:

Duška Godina, univ. dipl. prav.

Irena Glavič, univ. dipl. ekon.

Vročiti (s povratnico):

- z upravnim spisom in nalogom, da odločbo vroči stranki.